

Täysistunto

Keskiviikko 6.4.2022 klo 14.02—17.07

7. Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lakialoite LA 54/2020 vp Sebastian Tynkkynen ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Tämän asian keskustelun yhteydessä sallitaan keskustelu myös 8. ja 9. asiasta. Eli meillä tullaan kaikkiin näihin kolmeen metsästyslakia koskevaan aloitteeseen käyttämään puoli tuntia: puoli tuntia, puoli tuntia ja puoli tuntia, mutta kaikkien asiakohtien kohdalla on mahdollista keskustella mistä hyvänsä näistä kolmesta esityksestä. — Keskusteluun, edustaja Tynkkynen.

Keskustelu

14.37 Sebastian Tynkkynen ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Susi ja suomalainen kohtaavat toisensa yhä useammin. Kun susi tuli ennen perheissä tunnetuksi piirrettyjen pahantekijänä, nyt se on monelle tuttu pihapiirien petona. Tämä on suoraan seurausta susipopulaation kasvusta ja huonosta susipolitiikasta. Susia on Suomessa enemmän kuin vuosikymmeniin, arviolta jopa vuosisataan, mutta susipolitiikka ei ole seurannut kehityksessä mukana.

Luonnonvarakeskus arvioi viime vuonna susien määrän olleen ennen uusia pentueita välillä 279—321 susiyksilöä. Aseet on vaiennettu, ja ravinto on riittänyt, mistä on seurannut määrän kasvua. Susikanta kasvoi jo viidettä vuotta peräkkäin, ja vuodessa kasvua oli tullut 30 prosenttia, ja kun sudella on mahdollisuus levitä, käyttää se tilaisuutta hyödykseen. Reviirien määrän arvioidaan kasvavan edelleen. Jos susipolitiikan tekemistä jatketaan silkkihansikkaat kädessä, voimme siis odottaa susivahinkoja ja vaaratilanteita vielä aiempaakin enemmän. Lisääntyneet susilaumat ovat tuoneet mukanaan myös kokonaan uusia susialueita, jotka ovat johtaneet yhteentörmäyksiin ihmisasutuksen ja suurpedon välillä. Kun susi on levittäytynyt tiheämmin asutetuille alueille, jälki on ollut raakaa.

Taloudellisia tappioita paikkaavat osittain rahalliset korvaukset, mutta vahinkoja ei laskea pelkästään euroissa. Toistaiseksi ihmiset ovat selvinneet surulla ja säikähdyksellä, mutta kotieläimien kohdalla hintaa maksetaan hengillä. Susituhoja kohdanneet tietävät, että susi ei nirsoile käyttämänsä ravinnon osalta. Toistuvasti joudumme lukemaan, kuinka suden hampaisiin ovat päätyneet niin hevoset, lampaat kuin koiratkin. Keskimäärin sudet ovat tappaneet vuodessa 30—50 koiraa, hyötyeläinten määrästä puhumattakaan. Erilaiset suojat tai eläinten sijainti pihapiirissä eivät ole riittäneet pidättelemään susia siellä, mihin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

ne kuuluisivat, eli metsässä. Sudet ovat tehneet tuhojaan niin pihoissa, aituksissa kuin lampoloissakin.

Ratkaisu ei voi olla, että lyödään tuhot kohdanneelle kansalaiselle rahanippu kouraan ja toivotetaan parempaa onnea ensi kerralle; kenties silloin koira selviäisi raatelujäljillä. Taloudellinen korvaus ei edes riitä paikkaamaan sitä menetystä, jonka omistaja kohtaa löytäessään arvokkaan metsästyskoiransa rippeet. Tällä taktikalla susiongelma ei myöskään ratkea vaan itse asiassa jatkaa pahenemistaan. Kun susi oppii, että pihoilta löytyy helppoa ravintoa, ei sitä jatkossa tarvitse korpimetsästä etsiä.

Arvoisa puhemies! Sudet ovat viime vuosina levittäytyneet yhä voimakkaammin Länsi-Suomeen, johon niitä on houkutellut runsaasti saatavilla oleva riista. Hirvi- ja kauriskannat ovat alueella vahvoja, mikä suosii susia. Susi nauttii luontaista ravintoaan, kunnes se oppii helpommankin tien: kun sutta ei opeteta pelkäämään pihapiirejä, tulevat ne osaksi pihapiirejä. Miksi juosta kieli pitkällä hirven perässä, jos poni piehtaroi valmiiksi aidatussa ansassa?

Kun susi saa pyöriä pihapiireissä ja kansalaisen keinoksi jää sulkea kaihtimet, on sillä väistämättä seurauksia myös turvallisuudentunteeseen. Pehmeän susipolitiikan puolustajat lyövät usein pöytään puhkikuluneen korttinsa, joka kertoo, ettei susi ole hyökännyt ihmisen kimppuun 1800-luvun jälkeen. Kortti tuntuu todellisuutta tehokkaammalta, jos citykanin ja cityketun kohtaaminen on keskustelua seuraavan viimeisin havainto luonnon ravintoketjusta. Sen sijaan kun naapuritalosta on lampaat yön aikana raadeltu kappaleiksi, on tämä tilasto laiha lohtu sille vanhemmalle, joka lapsiaan koulutielle on aamulla laskemassa. Entä uskaltaako itse lähteä lenkipolulle, kun liikunnan lisäksi sykettä nostavat toistuvasti tehdyt susihavainnot?

Moni susia kiivaasti puolustava ei tule ajatelleeksi, että pehmeän susipolitiikan uhriksi joutuvat ennen pitkää myös sudet itse. Susi tulee metsästä pihapiireihin, ja ihmisarkuuden menetys haittaa koko lajin elinmahdollisuuksia Suomessa. Kun tilanteen annetaan pahentua vuosi vuodelta ja vahingot lisääntyvät, kansalaisten susiviha kasvaa. Susipolitiikan kiistat junnaavat paikallaan, ja taustalla salametsästys on päässyt rehottamaan. Siksi keinojen löytäminen susikonfliktin ratkaisemiseen on aiempaakin tärkeämpää. Susikannan hoitamisen pitää olla hallittua niin sen kasvun kuin vähentämisenkin osalta.

Arvoisa puhemies! Mitä Suomessa pitäisi sitten tehdä, jotta tilannetta saataisiin käännettyä paremmaksi?

Jos lähdetään liikkeelle suden luotaisesta toiminnasta, on siitä johdettavissa kaksi osaluettua vaikuttamista varten: Jos susi elää, se tappaa. Se on luonnonlaki, jota ei tule sivuuttaa. Tämän pohjalta voimme siis ensinnäkin vaikuttaa siihen, kuinka paljon Suomessa susia elää. Toisaalta voimme vaikuttaa osittain myös siihen, mitä susi tappaa eläkseen. Susien määrään voidaan suoraan vaikuttaa suden kannanhoidollisen metsästyksen kautta. Sen käynnistämisestä saatiin jo tälle talvelle lupaus, joka kuitenkin sittemmin vesittyi. Kannanhoidollisen metsästyksen käynnistyminen on siis toimi, joka on saatava mahdollisimman pian susiongelman ratkaisuvälikoimaan mukaan.

Susien suuhun päätyviin eläinlajeihin voidaan vaikuttaa sitä kautta, minkä ravinnon äärellä sudet pyöriävät. Sudet on saatava syömään ponien sijaan peuroja, koirien sijaan kauriita. Sudet on siis saatava pois pihapiireistä, sillä ne kuuluvat metsiin. Pelkillä työryhmillä niitä ei pihoista pois ajeta. Mahdolliset häiriikkösusien kaatoluvat, susia torjuvat järjestelmät ja eläimiä suojaavat rakenteet ovat nekin kaikki osoittaneet mahdollisuuksiensa rajat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Kaikista näistä huolimatta kotieläimen paikalla voi aamulla näkyä vain veriroiskeet ja karvatupot.

Nykyinen lainsäädäntömme on nykyisessä susitilanteessa puutteellinen. Jos susi aiheuttaa pihapiirissä vaaratilanteen, kuten yhä useammin käy, on se mahdollista tappaa rikoslain pakkotilasäädöksen varjolla. Ongelmana on, että ei ole erillistä määrittelevää lainsäädäntöä, vaan jokainen tapaus arvioidaan pelastetun edun sekä aiheutetun haitan ja vahingon sopusuhtaisuuden näkökulmasta. Teko ei siis ole lainsäädännön näkökulmasta sallittu, mutta tekijä voi vapautua rangaistusvastuusta, mikäli kaikki seikat huomioiden häneltä ei olisi kohtuudella voitu vaatia muunlaista toimintaa. Tämä on kohtuuttoman raskas ja epäselvä käytäntö. Kun susi tulee pihapiirissä vastaan, kuka pystyy järkevästi ja tarkasti arvioimaan, milloin sen voi tappaa rangaistusvastuusta vapautuen? Kuinka monen eläimen pitää antaa mennä ja kuinka lähellä leikkiviä lapsia susi saa vaania ennen kuin peliin puutuva selviäisi ilman rangaistusta? Ongelma on jo ratkaistu naapurimaassa Ruotsissa, jonka metsästyslainsäädännöstä voitaisiin ottaa oppia myös Suomen lainsäädäntöön. Asian pitäisi olla meilläkin selkeä. Jos susi tai jokin muu riistaeläin aiheuttaa vaaratilanteen pihapiirissä, voidaan vaaraa aiheuttava yksilö tappaa. Kyseessä olisi hätävarjelutilanne, josta tehtäisiin saalisilmoitus ja ilmoitettaisiin poliisille.

Tässä lakialoitteessa esitän, että esimerkiksi suden tappamiseen oikeuttavaksi vaaratilanteeksi katsottaisiin tilanne, jossa susi on jo aiheuttanut vahinkoa tai on eläimille tarkoitettujen aitauksen tai rakennuksen sisäpuolella tai jossa hyökkäyksen vaara ihmisistä tai eläintä kohtaan on ilmeinen. Tällaisella lainsäädännöllä ihmishenkien ja omaisuuden suojelu olisi selkeä määrittävä tekijä sille, mihin raja on vedetty. Se olisi selkeä raja sekä kansalaisen että suden näkökulmasta. Ennen pitkää se vaikuttaisi myös suden käyttäytymiseen. Jos helpon saaliin sijaan lihoiksi päätyy susi itse, ohjaa se susia pysymään kauempana ihmisasutuksesta. Tämä laki olisi askel siihen suuntaan, että susi ja ihminen mahtuvat asumaan samassa maassa. Samoilla tiloilla ja samoissa pihoissa yhteiselo ei tule toimimaan, siitä olemme saaneet riittävän monta osoitusta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

14.47 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Tänään käsitellään aloitteita, joiden tarkoituksena on selkeyttää vaaraa aiheuttavan riistaeläimen tappamista pakkotilanteessa. Lisäksi käsitellään sitä, millainen yhteisö voi valittaa hallinto-oikeuteen Riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista. Haluankin kiittää näiden aloitteiden tekijöitä ja allekirjoittajia.

Suomen susikanta on kasvanut ja levittäytynyt myös läntiseen Suomeen. Sen myötä konfliktit suden ja ihmisen välillä ovat lisääntyneet. Pihapiireissä liikkuvat sudet aiheuttavat mittavia vahinkoja tappaessaan kotieläimiä. Taloudellisen haitan lisäksi sudet aiheuttavat inhimillistä kärsimystä viedessään lemmikkieläimiä, jotka usein ovat perheenjäseniä siinä missä ihmisetkin. Myös metsästyksessä käytettävät koirat ovat vaarassa joutua pedon tappamaksi, ja tämä vaikeuttaa hallittua riistakantojen koon sääntelyä esimerkiksi hirvieläinten osalta.

Nykytilanteessa suden kaatamiseen pakkotilanteessa sovelletaan rikoslain pakkotilasäädöstä, ja se on hyvin ongelmallinen, sillä prosessi on kohtuuttoman raskas. Uhkaavan suden ampunut joutuu rikostutkintaan, jonka ajaksi esimerkiksi aseet otetaan pois. On sanomattakin selvää, että poliisin resursseille on parempaakin käyttöä kuin tällaiset rikostutkinnot.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Arvoisa puhemies! Susikanta kasvaa voimakkaasti, sillä Suomessa ei tällä hetkellä ole suden kannanhoidollinen metsästys mahdollista. Kaikista Suomen riistakeskuksen myöntämistä luvista valitettiin hallinto-oikeuteen, joka esti lupien toimeenpanon niiden tutkinnan ajaksi.

Tähän liittyen haluan kiittää edustaja Eestilää tärkeästä aloitteesta. Lainsäädännössä on selkiytettävä, millainen yhteisö voi valittaa Riistakeskuksen myöntämistä poikkeusluvista. Valitusoikeus pitää rajata vain niille, joita susiongelma koskee, eli alueellisille tahoille. Nyt susilupiin tehdyt valitukset toiselta puolen maata ovat puhdasta kiusantekoa, eikä tule sallia sitä, että valitusoikeutta käytetään kiusantekovälineenä.

Kaikki esitetyt lakialoitteet osaltaan selkiyttävät nykytilaa ja puuttuvat ongelmasusien luomaan taloudelliseen ja turvallisuuteen liittyvään uhkaan ja ovat näin ollen kaikki erittäin kannatettavia. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

14.50 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssä olevat kolme metsästyslakia koskevaa lakialoitetta ovat kaikki oikein hyviä aloitteita. Edustaja Kettusen aloitteen olen itsekkin allekirjoittanut, ja se keräsi yhteensä jopa 87 nimeä.

Kuten aloitteissa mainitaan, susikanta on huomattavasti suurentunut viime aikoina. Määrän kasvettua sudet ovat tulleet pelottomiksi, ja niitä liikkuu yhä enemmän myös pihalueilla. On luonnollista, että maaseudulla halutaan kohtuullistaa petokantoja metsästämisellä ja varsinkin niillä seuduilla, joilla petokantojen kasvusta on syntynyt ongelmia. Jokainen perheenjäsenensä eli koiransa susille menettänyt tietää, mistä nyt puhutaan. Susi on peto, ja sen kanssa ei ole leikkimistä.

Susikeskustelu jakaa tietenkin myös ihmisten mielipiteitä. Edustaja Eestilän aloitteessa mainitaan, että asiat on päätettävä mahdollisimman lähellä ihmisiä ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Se on erinomainen maininta. Petoalueella elävät ihmiset ymmärtävät hyvin, että kaupungissa eletään eri tavalla kuin maalla. Sen sijaan kaupungissa elävät ihmiset eivät välttämättä ymmärrä luonnon läheisyydessä elämisestä yhtään mitään. Sen vuoksi tämän asian yhteydessä pitääkin puhua paikallisesta sopimisesta. Ei petokantoihin tarvitse puuttua kaupungeissa eikä sellaisilla alueilla, joissa petoja ei ole tai on vain kohtuullisesti, eikä maaseudulla tarvitse puuttua kaupunkien kävelykatu- tai pyörätiemääriin tai -sijainteihin. Kehotankin kaupunkilaisia olemaan puuttumatta maaseudun asioihin näissä petokysymyksissä.

Arvoisa puhemies! Kannatan kaikkia näitä kolmea erinomaista aloitetta, mutta silti tuntuu oudolta puhua näinkin mukavia tässä kolmannen maailmansodan ajassa. Saatamme nimittäin päästä piankin kokemaan sellaisia asioita, joiden rinnalla peto-ongelmat ovat pikkujuttu. Kehotankin nyt koko Suomen kansaa yhdistymään ja valmistautumaan kaikkein pahimpaan. Siunausta me tarvitsemme nyt sekä tulevaisuuden koitoksissa. Ilman sitä olemme hakoteillä jopa susien kanssa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

14.54 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Suden muodostamaan kasvavaan uhkaan pihapiireissä ja asumusten lähialueilla on kerta kaikkiaan viimein puututtava järkevällä tavalla. Ihmisillä on oltava oikeus puolustaa itseään ja kotieläimiään petoeläimiltä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Edustaja Tynkkysen lakialoite on ehdottoman kannatettava. Kohta käsittelemme myös edustaja Kettusen aloitetta samasta aiheesta. Siinä on allekirjoittajia kaikista eduskuntaryhmistä vihreitä lukuun ottamatta.

Itse asiassa nykyinen poliisilaki jo mahdollistaa kyllä puuttumisen tällaisiin tilanteisiin, mutta sitä sovelletaan varsin kitsaasti. Meillähän on poliisilaissa säännös, jonka mukaan poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle.

Tähän säännökseen on usein yritetty vedota. Esimerkiksi Mynämäen Karjalassa oli taannoin tapaus, jossa yritettiin vedota tähän poliisilain säännökseen ja saada sen avulla lupa kaatoon. Siellä oli tapaus, jossa hiehot olivat laiturilla ja sudet olivat tappaneet yön aikana kolme laiturilla ollutta hiehoa. Poliisiviranomainen siinä katsoi, että susista ei aiheutunut huomattavaa vahinkoa omaisuudelle, eikä poliisilain säännöksen soveltamiskynnys siten ylittynyt.

Eli tätä säännöstä ilmeisesti ei todellakaan haluta soveltaa, ja sen takia kannatan kyllä tehtyjä lakialoitteita, jotka merkitsevät sitä, että metsästyslakiin otettaisiin vastaava säännös.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

14.56 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Kiitän ja kannatan näitä kolmea lakialoitetta. Ne ovat todella hyviä.

Varsinkin tässä vaiheessa voi todeta sen, että susi on susi jo syntyessään, elikkä se on peto, jota kannattaa myös varoa. Se ei ole harmiton kotilemmikki, pikku nallekarhu. Se on todella peto, mikä voi käydä myös ihmisen kimppuun, vaikka niin ei ole viime vuosina täällä käynytäkään. Monilla alueilla ei uskalleta enää laittaa lapsia edes ulos nukkumaan, mikä on todella terveellistä pienelle lapselle, nukkuminen ulkona. Pitää olla koko aika vahtimassa. Ei uskalleta jättää lapsia leikkimään omalle pihalle. Aikuisetkaan eivät enää uskalla umpimetsissä lenkkeillä tietyillä alueilla, kerta niitä susia on paljon siellä liikkeellä, ja joudutaan sitten vielä viemään lapsia autoilla kouluun susien takia, niin sanotuilla susibiileillä.

Ja toisin kuin ennen, sudet ovat sen verran kesyyntyneet, että ne tulevat jo päivisin pihapiireihin, ei vain öisin, ja vaikka siellä on ihmisiä, ne tulevat sinne pihaan. Ne eivät pelkää enää ihmisiä. Ne ottavat suurempaa reviiriä itsellensä, ja se tuo myös lisää vaaratilanteita.

Täällä puhuttiin myös metsästyksestä. On jo alueita, missä metsästäjät eivät uskalla koiria laittaa sinne metsälle, kerta siellä äkkiä kuuluu ujellusta vain ja tutkapanta näyttää, mihin se on jäänyt. Sitten sieltä voi löytyä karvatupsuja, kun on menetetty se metsästyskoira. Lemmikit ovat ihmisille, ja tuotantoeläimetkin, tärkeitä, eikä niitä kannata hukata susien suihin. Itselläni ei ole omaa kokemusta suden kohtaamisesta muuta kuin eläinpuistoissa, mutta voin kyllä samaistua näiden susialueiden asukkaiden pelkoon ja huoleen omasta ja läheisten ja lemmikkien turvallisuudesta. Toista se on täällä Helsingissä, kun kattelee HSL:n linja-auton ikkunasta. Meillä ei ole mitään pelkoa, voi rauhassa mennä kahvilaan juomaan soijalattea. Eli silloinhan voi hyvin kannattaa näitten suojelua, mutta sitten kun se on todellista siellä alueella, missä niitä susia on, niin se on ihan eri tilanne. Niin moni ukrainalainenkin piti ennen venäläisiä harmittomina, mutta kun venäläinen tuli aseensa kanssa pihaan, niin johan on mieli muuttunut, kun uhka on todellinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

14.59 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelyssä olevat lakialoitteet metsästyslain muutoksista ovat erittäin kannatettavia, joka ikinen. Ja tietysti tämä, että meillä on nyt käsittelyssä kolme hieman samansisältöistä tai ainakin samaan asiaan liittyvää lakialoitetta, kertoo omalta osaltaan tästä tilanteesta ja siitä, että lainsäätäjät ovat nähneet tarpeelliseksi puuttua tähän ongelmaan. Meillä on Suomessa tällä hetkellä suurin susikanta sataan vuoteen. Huolimatta siitä hyvästä yrityksestä, jonka maa- ja metsätalousministeriö viime joulukuussa teki, jotta meillä olisi voinut kannanhoidollista metsästystä kokeilla, valitettavasti tämä yritys kaatui näihin valituksiin. Tänäänkin on sitten vielä toinen lakialoite liittyen siihen, saako Suomessa valittaa liian helposti ja kaatuvatko tässä sitten hyvätkin asiat siihen, että meillä on järjestelmä, jossa jokaisella on mahdollisuus valittaa ja asioiden käsittely sitten pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että hyvätkään aiheet eivät toteudu, niin kuin tässä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa oli tarkoituksena.

Susi ei kuulu ihmisten pihapiiriin, suden paikka on ehdottomasti luonnossa, eikä varmaankaan kukaan tässä salissa kannata sitä, että kaikista susista päästäisiin eroon, vaan suden paikka on luonnossa. Ja on selvää, että pihapiirit tai lampolat tai muut vastaavat ovat vääriä paikkoja suden hakea sitä omaa ravintoaan. Kyllä minä surullisin mielin kuuntelen niitä tapauksia, kun esimerkiksi viime syksynä Keski-Suomessa eräällä lammastilalla oli lampaita raadeltu, ja ei siinä tilan isäntä eikä emäntä kyllä ollut millään tavalla mielissään tästä, että nyt sitten joulukuussa tuo säädetty asetus ei voimaan tullut. Metsästyksen harrastajana tunnen melko hyvin tilanteen paitsi itäisessä Suomessa myös koko maassa, ja erityisesti niillä alueilla, joilla susikanta on suurempi, on aito uhka ja huoli metsästyskoirien turvallisuudesta. Metsästyskoiria koulutetaan vuosikautia, ja silloin kun perheenjäsen — tämä metsästyskoira — menetetään sudelle, niin siinä ei rahallinenkaan korvaus auta, kun tällaiseen joudutaan.

Meidän täytyisi Suomessa, arvoisa puhemies, sallia suden kannanhoidollinen metsästys, kuten esimerkiksi toimitaan muutaman muun lajin kohdalla, ja säilyttää sillä lailla sopiva kanta, sellainen susikanta, jossa sudet elävät metsässä uhkaamatta ihmisten pihapiirejä ja muun muassa tuotantoeläimiä. Samalla säilytetään se terve pelko ihmisiä ja ihmisten pihapiirejä kohtaan.

Kannatan kaikkia näitä kolmea aloitetta, jotka tänään ovat käsittelyssä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

15.02 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Olen käynyt vuoropuhelua ministeri Lepän kanssa useita kertoja viime vuosien aikana uudesta mielenkiintoisesta eläinlajista eli pihasusista. Luonnonsuojelijat ovat puolustaneet tätä uutta tulokasta. Heidän mielestään ei siitä ole mitään haittaa, jos susi tai sudet silloin tällöin juoksentelevat pihapiirissä tai navetan takana.

Arvoisa puhemies! Tulen Pohjois-Satakunnasta Kankaanpäästä ja haluan valaista olemassa olevaa tilannetta muutamalla esimerkillä ja myös lehtikirjoituksella. Parin kilometrin päässä naapurin koira oli jätetty ulos illalla, kunnes se katosi. Isäntä etsi isoa koiraansa pari viikkoa, kunnes löysi sen ojasta — ainoastaan muutamat kylkiluut ja kallo jäljellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Toisen naapurin rouva oli ulkoiluttamassa valaistulla ulkoilureitillä koiransa, kun kaksi sutta tarkkaili heitä noin sadan metrin päässä. Rouva lähti juoksujalkaa pakoon koiransa kanssa. Lumessa jäljistä selvisi, että sudet olivat jonkin matkaa lähteneet seuraamaan ulkoiluttajaa.

Kankaanpään keskustassa on valvontakameroissa nähty susi juoksentelemassa keskustajamassa. Muutama lainaus paikallislehtien artikkeleista: ”Viiden suden lauma pitää reviiriään Majansuun peltoaukealla Leppäruuhkan kylässä Kankaanpäässä.” Seuraava otsikko: ”Poikkeuksellisen kookas susi kävi Matin pihalla.” Seuraavassa artikkelissa sanotaan, miten Kankaanpään kaupunginhallitus vaatii, että susikantaa pitää vähentää hakemalla alueelle kaatolupia. Samalla hallitus tuntee huolta susien asettumisesta keskustaan sekä lähelle kylä- ja koulukeskuksia. Susien liikkuminen ihmisten läheisyydessä aiheuttaa kaupunginhallituksen mukaan pelkoa asukkaissa ja lisää koulukuljetusten tarvetta. Lisäksi susien läsnäolo alueella on alkanut haitata metsästyskoirien käyttöä ja hirvikannan hoitoa. Näin siis Kankaanpäässä.

Arvoisa puhemies! Pohjois-Satakunnan susikanta lieenee tällä hetkellä jo yli 20 yksilöä, ja on myös muodostunut kaksi taikka kolme laumaa. Samalla ne ovat hakeutuneet kaiken aikaa yhä lähemmäs asutusta ja pihvoja, ja siksi kannanhoidollinen susien määrän vähentäminen on perusteltua. Ministeri Leppä viimeksi ennen joulua lupasi, että tänä talvena tämä kannanhoidollinen toteutuisi. Saimme sinne Kankaanpään seudulle kaatolupia, mutta ne eivät toteutuneet valitusprosessin vuoksi.

Nämä käsitteillä olevat aloitteet ovat kannatettavia, ja ne kannattaa ottaa käyttöön mitä pikimmiten. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

15.05 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Minäkin kannatan näitä kaikkia kolmea laki-aloitetta.

Susialue on hirveän suhteellinen käsite sen suhteen, mitä se tarkoittaa. Itse asun suurehkon maakuntakeskuksen kaavoitetussa taajamassa, ja todisteellisesti kodistani on käynyt susi noin puolentoista kilometrin päässä. On se saattanut siellä kotipihassanikin käydä, vaikkei sitä tiedä, mutta kuva siitä on puolentoista kilometrin päästä tehtaan portilta.

Sinänsähän sudet ovat aina kuuluneet suomalaiseen luontoon ja suomalaiseen kulttuuri-perinteeseen. Meillä on paljon sanontoja: ”sus’ sentään”, ”hukka perii” ja niin edespäin. Mutta se, että susi kuuluu luontoon, on eri asia kuin se, että se kuuluisi ihmisten pihapiiriin. Ihmisten pihapiiriin ja kotieläinten luokse susi ei suinkaan kuulu.

Ihminen on suden yläpuolella ravintoketjussa. Niinpä on itse asiassa luonnollista, että ihminen hoitaa niin, ettei susi uhkaa ihmisen reviiriä. On luonnoton ajatus, että ihmisen pitäisi väistää suden tieltä. Päinvastoin susia on kaadettava tarpeeksi, että ne väistävät ihmisten tieltä — tämä on aivan luonnollinen järjestys. Lisäksi on luonnotonta asettaa ihminen lainsäädännöllä sellaiseen asemaan, että hän ei voi puolustaa koti- ja tuotantoeläimiään tällaista petoeläinuhkaa vastaan, tai pahimmassa tapauksessa edes itseään ja läheisiään. Tällainen laki ei voi olla oikeus eikä kohtuus, ja se on kumottava, ja on tehtävä sellaiset lait, että tämä puolustautuminen on mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.07.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.43.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Mennään keskusteluun. Edustaja Kettunen.

16.44 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Viime vuosina olemme saaneet lukea paljon uutisia susien aiheuttamista vahingoista. Koti- ja tuotantoeläimiä on mennyt tuon tuosta susien suuhun. Susia eivät pysäytä petoaidat eivätkä karkottamisyritykset, vaikka näitä on pyritty tekemään. Kiitos siitä riistanhoitoyhdistyksille, että ovat talkoovoimin tehneet näitä petoaitoja maatalojen ihmisten hyväksi, mutta eivät nämä ole kaikkia petoja pysäyttäneet. Ne palaavat nimittäin aina takaisin.

Ihmisillä luulisi olevan oikeus puolustaa omaa omaisuuttaan, perhettään ja eläimiään. Nostan ihan muutamia esimerkkejä.

Viime vuonna pöytyäläisessä lampolassa tapahtui jo kolmas susien hyökkäys. Sillä kerralla 11 lammasta kuoli, kahdeksan sai vammoja ja kolme lammasta katosi. Lampolassa ovat olleet öisin radio ja valot päällä. On asennettu valvontakamerat, ja petoaitaa on kolme kilometriä.

Pohjois-Karjalassa, mistä maakunnasta edustaja Hoskonen on kotoisin, Kiteellä sudet tappoivat kahdeksan lammasta viime syksynä.

Pohjois-Pohjanmaalla Liminganlahdessa sudet tappoivat 25 lammasta viime syksynä. Lampuri kertoi petovahinkojen olleen ihan ensimmäisiä. Lampuri on kertonut, että tulevaisuus pelottaa.

Viime kesän ja syksyn aikana sudet tappoivat Pohjois-Pohjanmaalla Rantsilassa kymmeniä nautoja. Karkotuslupa tuli, mutta sudet palasivat takaisin.

Pudasjärvellä sudet ovat tappaneet kymmeniä poroja ja satoja on kadoksissa. Kuusamossa sudet ovat viime vuonna tappaneet satoja poroja. Petovahinkojen takia näitä poroja saatiin ennätyksellisen vähän ruoantuotantoon.

Tässä tulikin esille jo aikaisemmissa puheenvuoroissa, kuinka monta miljoonaa, yli viisi miljoonaa, käytetään näihin petoeläinvahinkoihin.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä kymmenistä ja taas kymmenistä tapauksista. Ihmisillä ei ole oikein kunnon mahdollisuuksia puolustaa kotieläimiään tai lemmikkejään tai omaisuuttaan petoja vastaan ilman, että he saisivat suuren rikollisen leiman. Jos puolustaudut ja peto kuolee, niin automaattisesti alkaa tutkinta törkeästä metsästysrikoksesta ja asia menee sitä kautta sitten myös syyttäjän harkintaan. Näitä tapauksia olemme lukeneet useampia. Yksi tapaus sattui Kuhmossa, ja kyllä se on hankala tilanne jo sille metsästäjällekin siinä tilanteessa, kun se susi tai susilauma hyökkää oman metsästyskoiran kimppuun. Se on haasteellinen jo siinä vaiheessa, kun yrität puolustaa omaa metsästyskoiraasi, mutta karmenta on sen jälkeen, kun sinä olet puolustanut ja ampunut sen suden, että sinua syytetään törkeästä metsästysrikoksesta ja tehdään semmoinen tilanne, että sinä olet iso rikollinen. Kodin ja eläinten puolustajan siis pitää elää monta viikkoa epämääräisessä tilanteessa, jopa pelossa, jännityksessä ja myös stressissä siitä, miten hänen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2022 vp

käy, kun häntä nyt syytetään törkeästä metsästysrikoksesta, vaikka hän on omaa metsästyskoiraansa tai tuotantoeläintään puolustanut.

Puhemies! Vielä otan puheeksi myös tämän metsäpeurakannan, mikä tuli aikaisemmissa puheenvuoroissa esille. Meidän tulisi olla huolissamme myös tuolla Kainuun suunnalla siitä, että susipopulaatio on kasvanut historiallisen korkeaksi ja susitihentymäalueettakin on näillä metsäpeuran syntymäalueilla ja vasomisalueilla, ja toivoisin, että tähän kiinnitetään huomiota. Totta kai on tämä MetsäpeuraLIFE-hanke myös käynnissä, mutta mikään muu ei pelasta tätä metsäpeurakantaa noilla alueilla kuin se, että me saisimme vihdoinkin ja viimein kannanhoidollisen metsästyksen myös noille selkosille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, edustaja Kinnunen poissa. Edustaja Eestilä, edustaja Eestilä poissa. Edustaja Mäenpää, edustaja Mäenpää myös poissa. — Edustaja Mäkelä.

16.49 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Eräs tähän aihepiiriin liittyvä asia ja tulokulma, jota ehkä ei vielä ole nostettu esille ja joka ansaitsisi esille nostamisen, ovat aselupakäytännöt. Eli jotta voitaisiin metsästää susia kannanhoidollisesti tai ylipäänsä mitään metsästää, pitäisi olla metsästäjiä. Ja jotta voi olla metsästäjiä, täytyy olla aselupia, jollei sitten metsästetä tietenkin jousella, mikä on myös hyvä harrastus, mutta Suomessa ei laillisesti saa metsästää jousella sutta eikä muutakaan suurriistaa. Se tarkoittaa sitä, että meillä pitäisi olla nykyistä joustavammat ja paremmat aselupakäytännöt, jotta käytännössä ihmiset ohjautuisivat metsästyksen ja aseharrastuksen piiriin ja jottei kynnys siihen muodostuisi liian suureksi myöskään niille, jotka elävät kenties taajamamaisemmassa asutuksessa.

Tällä hetkellä metsästyseurat vanhenevat hyvää vauhtia, tai sanoisinko pahaa vauhtia, elikkä ikääntyvät. Jäsenet ikääntyvät, uusia ei kenties tule, koska maaseudulla ei elä niin paljon nuoria ihmisiä. Kaupungissa elävät nuoret ihmiset eivät helpostikaan ohjaudu näiden harrastusten pariin, joten kohta tullaan siihen tilanteeseen, onko meillä yleensäkin olemassa metsästäjiä riittävästi susien tai hirvienkään kaatamiseen. Jos meillä ei olisi riittävästi metsästäjiä hirvien kaatamiseen, oltaisiin vaikeassa tilanteessa, kun hirvikantaa kuitenkin pitäisi harventaa ihan liikenneturvallisuuteenkin liittyvistä syistä. Eli me itse asiassa tarvitsemme metsästäjiä tässä maassa, ja metsästäjät tarvitsevat aseita, ja aseet tarvitsevat lupia.

Yleensäkin maailmantilanne on sellainen, että pitäisi helpottaa aseiden hankintaa ja käyttöä myös reserviläistoiminnan ja harjoitusten puolella. Elikkä kokonaisuudessaan soisinkin tämän tai viimeistään seuraavan hallituksen käynnistävän selvityksen siitä, millä tavalla suomalaiset saadaan pidettyä positiivisella tavalla aseissa liittyen juurikin tähän metsästyksen, liittyen reserviläistoimintaan ja siihen, että aselupakäytännöt ovat sellaisia, että nämä toiminnot ovat käytännössä mahdollisia, ihmiset ohjautuvat tällaisten harrastusten pariin, etteivät ne häviäisi kokonaan näiden lupakäytäntöjen vaikeuteen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 8. ja 9. asiakohdassa]